

คำนำสำนักพิมพ์

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงบำเพ็ญพระราชกรณียกิจอันเป็นประโยชน์แก่ชาติบ้านเมืองและพสกนิกรมาอย่างต่อเนื่อง ด้วยพระราชหฤทัยเปี่ยมพระเมตตาและพระมหากรุณาธิคุณ พระวิริยอุตสาหะ และพระราชปณิธานแห่งธรรมราชินี อีกทั้งยังเป็นพระบรมราชชนนีผู้ทรงพระคุณอันประเสริฐของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลปัจจุบัน จนมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้เฉลิมพระนามาภิไธยตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง เมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

หนังสือชุด **สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง** นี้ ได้รวบรวมพระราชกรณียกิจที่พระองค์ท่านทรงปฏิบัติในด้านต่างๆ ประกอบด้วย

๑. พระมารดาแห่งผ้าไทย	๗. พลิกฟื้นป่ารอยต่อ
๒. ศิลปาชีพ	๘. อนุรักษ์สัตว์และพันธุ์พืช
๓. โขนพระราชทาน	๙. ธนาคารอาหารชุมชน
๔. อัคราภิรักษศิลป์	๑๐. ฟาร์มตัวอย่าง
๕. บ้านเล็กในป่าใหญ่	๑๑. สถาบันสิริกิติ์
๖. สถานีเกษตรที่สูง	๑๒. สายธารแห่งพระเมตตา

สำนักพิมพ์สถาพรบุ๊คส์หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือชุดนี้จะเป็นแหล่งข้อมูลที่มีประโยชน์ต่อประชาชนทุกคนในการน้อมนำแนวพระราชดำริไปใช้เพื่อพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่อย่างยั่งยืน

สำนักพิมพ์สถาพรบุ๊คส์

Preface

Her Majesty Queen Sirikit is the wife of His Majesty King Bhumibol. She has performed Royal duties which greatly benefit Thailand and its people. She has demonstrated kindness and mercy to all. She is determined to work hard for Her people. Her virtue is passed on to Her son, King Vajiralongkorn, the current King of Thailand. King Vajiralongkorn had Her name engraved on the Royal Golden Plaque as Somdet Phra Nangchao Sirikit Phra Borommarachininat Phra Borommaratchachonnaniphanpiluang on May 5th, 2019.

The *Her Majesty Queen Sirikit* series features important biographical information about Her Majesty Queen Sirikit, Her Royal Duties, and many abilities. It also includes rare pictures of Her and the Royal Family. The twelve books of the series are:

1. <i>Patronage of Thai Silk</i>	7. <i>The Shared Forest of the Eastern Region</i>
2. <i>Arts and Crafts</i>	8. <i>Plant and Wildlife Conservation</i>
3. <i>Royal Khon Performance</i>	9. <i>Community Food Banks</i>
4. <i>Patron of the Arts</i>	10. <i>Demonstration Farms</i>
5. <i>The Small House in the Big Forest Project</i>	11. <i>Queen Sirikit Institute</i>
6. <i>Highland Agricultural Stations</i>	12. <i>Charitable Organizations</i>

Satapornbooks Publishing hopes that the series will be an important resource for information about Her Majesty Queen Sirikit, and that the Thai people can implement Her ideas of sustainable development in their daily living to better their living conditions and for their long-lasting happiness.

Satapornbooks Publishing

โขนพระราชนิพนธ์
Royal Khon Performance

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนี พันปีหลวงกับพระราชกรณียกิจด้านศิลปการแสดงโขน

โขน เป็นนาฏศิลป์ชั้นสูงที่บรรพชนไทยได้สร้างสรรค์ขึ้นอย่างประณีต แสดงให้เห็นถึงการบูรณาการศิลปะไทยหลายสาขาเข้าด้วยกัน ทั้งประติมากรรม จิตรกรรม หัตถศิลป์ ดนตรี นาฏศิลป์ ตลอดจนวรรณคดีไทยเรื่อง รามเกียรติ์ อันเป็นเอกลักษณ์สำคัญของการแสดงโขน

Her Majesty Queen Sirikit as Royal Patron of *Khon*

Khon is a world-famous traditional Thai performance with roots going far back into Thai history. The *Khon* performance showcases a combination of art, music, dance, and storytelling. *Khon* performances usually tell stories based on the Ramakien, which was written by King Rama I and is based on the Ramayana Hindu epic.

การอนุรักษ์ศิลปะการแสดงโขน ถือเป็นหนึ่งในพระราชกรณียกิจที่สมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวงทรงตระหนักถึงความสำคัญ จึงมีพระราชดำริที่จะฟื้นฟูการแสดงโขน โดยมีพระราชเสาวนีย์ว่าสมควรอนุรักษ์ศิลปะการแสดงโขนและเครื่องแต่งกายโขนไว้ไม่ให้สูญหาย อีกทั้งควรจัดการแสดงโขนเพื่อให้ประชาชนได้สัมผัสถึงความประณีตงดงามและคุณค่าในเชิงช่าง โดยผสมผสานเข้ากับเทคนิคการแสดงละครเวทีสมัยใหม่ เพื่อให้เกิดความตื่นตาตื่นใจยิ่งขึ้น และได้พระราชทานพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์เป็นทุนในการศึกษาค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายโขน เพื่อจัดสร้างให้ถูกต้องตามแบบแผนของโบราณ นับเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดแสดง “โขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ” ซึ่งจัดแสดงครั้งแรกคือชุด “พรหมาศ” เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๐

HM Queen Sirikit considered preserving *Khon* one of Her Royal duties. She wanted to preserve *Khon* performances and their costumes. Additionally, She thought it was necessary to have public *Khon* performances so wider audiences could experience its exquisite beauty. She created the Royal *Khon* performance under Her patronage and encouraged the *Khon* artists to use modern theatrical techniques to make the *Khon* performances more captivating. HM Queen Sirikit also provided funds for historical research on the *Khon* costumes to ensure artists follow the traditional Thai design process when crafting their *Khon* costumes. The Arts and Crafts Center under HM Queen Sirikit's Royal Patronage supported the first Royal *Khon* performance in 2007, which was the *Phrommat* episode from Book 2 of *Ramakien*.

จากแนวพระราชดำริของสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง ส่งผลให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนตื่นตัวในการฟื้นฟูศิลปปะโขน มีการจัดการเรียนการสอนโขนให้แก่นักเรียนนักศึกษาในสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ ก่อให้เกิดศิลปินนักแสดงโขนและช่างฝีมือรุ่นใหม่ขึ้นเป็นจำนวนมาก ทั้งช่างทำหัวโขน ช่างทอผ้า ช่างปักสะดึงกรั้งไหม ช่างเงินช่างทอง ช่างแกะสลัก ช่างเขียน และช่างแต่งหน้าโขน ปรากฏการณ์เหล่านี้แสดงให้เห็นว่า ศิลปะการแสดงโขนและช่างฝีมือโขนทุกประเภทได้รับการฟื้นฟูให้กลับคืนสู่วิถีชีวิตของคนไทย สืบทอดไว้เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันล้ำค่าของแผ่นดิน สมดังพระราชปณิธานของสมเด็จพระบรมราชชนนีพันปีหลวง

After the first Royal *Khon* performance received warm reviews, public and private organizations became active in performing the *Khon*. There have been efforts to teach students at schools and universities across Thailand to perform the *Khon* and during the training future rising stars began to stand out.

The training also created artisans in *Khon* mask making, weaving, embroidery, gold and silver smithing, carving, and mask painting. The first Royal *Khon* performance was so impactful it brought the *Khon* performance back into the everyday consciousness of the Thai people. HM Queen Sirikit achieved Her mission to preserve Thai heritage.

มรดกวัฒนธรรมของมนุษยชาติ

องค์การยูเนสโกได้ประกาศขึ้นทะเบียน “โขน” ของไทย เป็นรายการตัวแทนมรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของมนุษยชาติ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๑ เมื่อขึ้นทะเบียนแล้ว ประเทศไทยมีหน้าที่ในการสนับสนุนให้มีการสืบทอดด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ส่งเสริมให้มีการเรียนการสอน การแสดง การให้ความเข้าใจ ทำให้คนยุคใหม่รู้สึกว่าการโขนไม่ใช่สิ่งที่แปลกแยก สนับสนุนให้มีการค้นคว้า และที่สำคัญที่สุดคือ เป็นการเพิ่มความตระหนักเพื่อให้เกิดความเคารพและเรียนรู้คุณค่าทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ ตลอดจนสร้างการมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวางในการส่งเสริมและรักษามรดกวัฒนธรรมโขนให้สืบสานอย่างต่อเนื่อง

Khon, masked dance drama in Thailand

Thailand

#IntangibleHeritage

© Department of Cultural Promotion, Thailand, 2015

Intangible Cultural Heritage of Humanity

UNESCO inscribed the *Khon* on its Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity on November 29th, 2018. In the past, *Khon* was perceived exclusively as a performance for the Royal family, however after the UNESCO announcement, the Royal Thai Government made the *Khon* accessible to the public. Thailand promoted the *Khon* as a part of its national heritage in every way. There have been *Khon* performance training sessions and seminars. The Thai people are encouraged to continue the art of the *Khon* and other traditional practices.